

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

quam ipsi Pater celestis, ad redemptionem humani generis constituerat, Psal. 19. v. 6. anteq̄ clarissima stella apparuit, nempe Johannes Baptista, qui quasi exclamavit: ecce sponsus venit, exite obviam ei, Math. 25. v. 6. Joh. 3. v. 29.

Quando *ver adventat*, cum ipso diei diluculo aves cantillant, quæ cantu suo solem quasi excipiunt: sic in deserto quoque vox clamantis exaudita est, cum Messias adventuriret, qui peccata obsignavit, iniquitates expiavit, & sic lucem & vitam mundo reddidit, ut jam lætabundi dicere possimus: Ecce, jam hęc transiit, imber abiit, & recessit. Flores apparuerunt in terra nostra, tempus putationis advenit: vox turturis audita est in terra nostra, Cant. 2. v. 12.

Sicut igitur supina ignorantia, vel, ut rectius dicam, malitiosa petulantia esset, si quis præconem pro Rege, phosphorum pro sole, & amicum sponfi pro sponso ipso habere, & honorem, qui Domino debetur, ministro offerre vellet: Sic Judæi grandem errorem errarunt, dum posthabito Christo, Baptistæ honorem Messia detulerunt. Quibus verò graviter se opposuit, confessionemque publicè edidit, clarè contestans, non se Christum, aut promissum mundi Salvatorem esse: sed præmissum duntaxat, ut viam eidem pararet, uti pluribus ex prælecto Evangelio audiemus.

Ad quod ipsum conferemus nos, absq; ulteriori præloquio, meditaturi ex eodem:

I. Ἀνθρωπολογίαν, sive *notitiam nostri*.

II. Χριστολογίαν, sive *notitiam Christi*.

J. J.

Exegetis.

Pii Veteres præsentem Dominicam appellarunt *Dominicam Vacantem*, quia in introitu ex Psal. 46. vers. 11. cecinerunt: Vacate & videte, quoniam ego sum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terrâ. Quo ipso pii illi Veteres haud dubiè respexerunt præsens Evangelium, ex quo percipimus, quomodo Antistites Hierosolymitani, non Jesum Nazarenum: sed Johannem Baptistam pro Messia, & Rege Sionis agnoscere, decreverint. Sed inique: propterea Psalmus ipsos & similes illorum de stultitia hac dehortatur, ut circumspicere agant, monens: ne honorem Messia, ei, cui non debeatur, deferant, fore enim aliàs, ut ipsis in errore relictis, inter Japhitas ecclesiam sibi constituat, sicuti Noah dudum eò collineaverat, Gen. 9. v. 27.

Sed simul nos quoque monemur, quomodo cum Johanne in silentio & spe quiescere, Esa. 30. vers. 15. nec nimis Diabolum cum organis suis metuere debeamus, si blandis & lenificis verbis, vel etiam insidiosis technis à veritate Evangelica nos abducere satagant: sed Christo causam nostram committere, qui hic per Baptistam Antistites illos confudit, & in ruborem coniecit. Hic etiam unicuique nostrum animum addet, nec minus spiritum & sapientiam dabit, Matth. 10. vers. 19. ut doctiores simus super omnes discentes, Psal. 119. v. 99. & progrediamur de victoria ad victoriam, Psal. 84. vers. 8.

Interea tamen non nimis vacabimus, sed occasionem quaremus, quomodo ex

D

Evan-

Evangelio præfente, *notitiam nostri* discere possimus. Quod quidem fieri potest, si contemplerur:

I. *Judaicam legationem.* Quia enim Baptista dimidium annum in loco ordinario, qui Hierosolymis erat, non docuerat: sed in deserto: novam baptismi Cereimoniam in populo Dei minus usitatam inchoando, omnesque Christo jam baptizato, qui etiam docendi ministerium jam orsus fuerat, ad pœnitentiam subinde invitando: Propterea Præpositi Hierosolymitani id diutius ferre non poterant: sed quia sibi inspectio templi & Synagogarum demandata, deliberato consilio ad ipsum mittebant, quæsitum: quis sit ille Johannes, & unde potestatem habeat, novam hanc doctrinam propalandi. Nec propterea culpandi adeo videntur, juxta illud, 2. Joh. 1. vers. 10.

Hic examinent sese omnes Christiani Magistratus, quibus vi instrumenti Patris, jus Episcopale in ecclesias Augustan. Confes. demandatum, an debitam vigilantiam, omnibus scandalis, & in doctrina & in vita se opposuerint, & subditos suos ab iisdem sedulo præservaverint?

Diabolus est spiritus indefessus, qui terram circumit & perambulat, Job. 1. vers. 7. & ad zizania disseminanda dies noctesque vigilat: imprimis optimam occasione potitur, hominibus dormientibus, & in securitate degentibus, Matth. c. 13. vers. 15. Unde nos Christus diligenter præmonet: Cavete vobis à Pseudo-Prophetis, Matth. 7. vers. 15. Præcipue verò Christiano Magistratui, tanquam nutritiis & nutritibus ecclesiæ inspectio in-

cumbit, Esa. cap. 49. vers. 23. Quando itaque scandala veræ religioni adversa oriuntur vident, & audiunt, in tempore vigilare debent, & justo zelo accensi, ea eradicare, quò appareat, magistratum in regione aut civitate esse, qui mala puniat, bona verò remuneret, Rom. 13. vers. 4. ita quoque Ecclesiæ præesse, ut omnia decenter & ordine fiant, 1. Cor. 14. vers. 40.

II. *Deliberatam interrogationem.* Quæ quidem brevis, at magni momenti est, variasque utiles meditationes in nobis excitare potest. Tu quis es? ajunt. Quo ipso, non nomen, genus, & patriam explorant, quod non ignorabant illi: sed vocationem & doctrinam, q. d. Fortassis Messias es, quod hæctenus nos celasti: Unde visum fuit Præpositis nostris, ut nomine suo te interrogemus, utrum ille sis, quem majores nostri anxio desiderio hæctenus expectarunt, nempe Siloh, Genes. 49. v. 10. magnus Propheta à Mose promissus, Deut. 18. v. 15. Emanuel, Esa. 7. vers. 14. Angelus fœderis, Mal. 3. v. 1. delitiæ omnium gentium, Hag. 2. v. 8. Zemah, Zach. 6. v. 12. & quæ plura præclara epitheta ei in facris assignantur. Exploratum enim planè habebant, tempus Messias instare, sceptrum erat ablatum, Genes. 49. v. 10. In Mosis cathedrâ sedebant Scribæ & Pharisei, Matth. 23. vers. 3. Septuaginta quoque hebdomades ab Angelo præfinitæ, præterfluxerant, Daniel. 9. v. 24. Quia itaque Johannes vir erat sanctimoniam inclytus, qui ex matre decrepita & sterili natus, duram hæctenus vitam duxerat: his rationibus moti, quæsitum suos ablegant, tu quis es? quamvis in errore haud tenui versarentur: Messias enim nascendus

è tri-

è tribu Judà erat, Genes. 49. v. 10. è Regio stemmate Davidis, 2. Sam. 7. vers. 12. ex virgine, Esa. 7. v. 14. in Civitate Bethlehemi, Mich. 5. v. 2. doctrinam quoque suam stupendis miraculis confirmare tenebatur, Esa. 35. v. 5. Horum nihil conveniebat Johanni, siquidem è tribu Leviticà, in civitate sacerdotali Hebron, matre senio confectà, ex conjugali commistione natus, Luc. 1. vers. 36. nullum unquam signum fecerat, Joh. 10. v. 41. Tamen adeò occæcati erant, ut hæc omnia non cernerent, Christum proderent, & Baptistæ, Præcursori ejus honorem Messis, ambabus manibus offerrent, quo ipso pœnam à Davide prædictam incurrerunt: qui alium infecuti sunt, multiplicarunt molestos labores suos. Psal. 16. vers. 4.

Hic nosce teipsum in terminis terminantibus occurrit, ut quilibet seipsum agnoscere & dicere possit: Tu quis es?

1. *Respectu primæ originationis.* Responsio in promptu erit: quid esses nisi homo? quoad corpus quidem, pulvis, terra, & cinis, Sirac. 10. v. 9. quoad animam verò ejusmodi homo, qui ratione & judicio pollet, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum, Esa. 7. v. 15. Deus enim inspiravit tibi animam viventem, Gen. 2. v. 7. quæ, moriente te, revertetur ad Deum, Eccl. 12. v. 7.

Quodsi igitur homo es, corpore adeò imbecilli & fragili præditus, quid superbis terra & cinis? Sirac. 10. vers. 9. & seq.

Si homo, animâ immortali præditus? unde est, quod ejus non diligentiorum curam geras? Cum tamen omnia terrena bona & dona longissimè illa superet?

Omnia nobis duplicia dedit Deus, duos oculos, duas manus, duos pedes, si igitur horum alterutrum ledatur, per alterum necessitatem consolamur. Animam verò tantum unam dedit, si hanc amiserimus, quacunque vivemus? ait Chrysostronus. Vide Matth. 16. v. 28.

2. *Respectu commissæ functionis.* Tres enim status Deus ordinavit, & cuilibet regulas certas præscripsit, juxta quas actiones & vitam suam instituere debet. Rom. 12. vers. 7.

Hic quare te, tu quis es? Si verbi minister es: sollicitè cura, teipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, rectè secantem verbum veritatis, 2. Tim. 2. v. 15. nihil extrà dicens, quàm ea quæ Prophetæ locuti sunt, futura esse, & Moses, Act. 26. v. 22. ad legem & testimonium, Esa. 8. v. 18.

Si Magistratus munere fungeris, dilige justitiam, Sap. 1. vers. 1. Sirac. 4. vers. 8. Si Pater - aut Mater - familias: educa liberos tuos in admonitione & disciplina Domini, Ephes. 6. v. 4. Dispone negotia tua in judicio, Psal. 112. v. 5. amplectere pietatem, 1. Tim. 4. v. 8. Eccles. 12. vers. 14.

3. *Respectu Christiana Professionis.* Multi hodie inveniuntur Christiani nomine superbientes, at omni carentes. Quære igitur te: tu quis es?

Si Christianus: has regulas observa:

1. *Rectè credito.* Nempe in eum, à quo denominaris Christianus. Huic enim omnes Prophetæ testimonium perhibent. Act. 10. v. 45.

2. *Piè vivito.* Non instar Epicureorum, aut ethnicorum, sed ad exemplum, quod tibi Dominus & Magister tuus

reliquit, 1. Petr. 2. vers. 21. Discedat ab omni iniquitate omnis, qui nominat nomen Domini, 2. Timoth. 2. vers. 19. 2. Corinth. 6. vers. 15. Sic age, quæ muneris tui sunt, audi cum omni concupiscentia sapientiam, Siracid. 3. v. 35. Obedi præpositis tuis, Hebr. 13. v. 16. Exhibe magistratui timorem & honorem, Rom. 13. v. 7. & quæ aliàs ad te spectant, sollicitè observa. Cæterum potes Deo imbecillitatem tuam confiteri, qui patiens est nobiscum, 2. Petr. 3. vers. 9. quoniam ipse cognovit figmentum nostrum, Psal. 103. vers. 14. & dissimulat peccata hominum, propter pœnitentiam, Sap. 11. v. 24. 3. Crucem ferto, Matth. 16. v. 24. Matth. 10. vers. 38.

Hoc examen perquam necessarium est, ut Christianus quilibet secum instituat; sic non modò peccatis resistere: sed & in agnitione DEI crescere & abundare poterit, 1. Thessal. 4. vers. 10. In hac vita æterna consistit. Johan. c. 17. vers. 3.

III. *Johannicam declarationem.* Confessus est enim, & non negavit, & confessus est: quia non sum Christus. Sic Emphaticè Johannes respondit, quod & Evangelista studiosè, ad constantiam ejus in confessione indicandam, expressit. Poscenti enim rationem de spe & fide, quæ in nobis est, parati esse debemus semper, ad satisfactionem, 1. Petr. 3. v. 15. Quantò magis Evangelio à Satanae organis contradicitur: eò efficacius virtute sua penetrat. *Sagitta hæreticorum nihil aliud sunt, quàm cotricula, quâ fides & diligentia nostra acuitur. Esa. cap. 28. vers. 19.*

Hic se ipsum probe svelim, mi Christiane!

an exemplo Baptista confessionem tuam impetervit edideris, aut edere paratus sis. si à te forte illa requiratur?

Multi sunt, qui terreni lucri gratiâ, aut cum Pontificiis colludunt, aut aliàs jugum ducunt cum infidelibus, 2. Cor. 6. v. 14. In corde amplectuntur Evangelii doctrinam, uti videri volunt: sed publicam confessionem respuunt. Sed hypocritæ hi sunt, qui magis diligunt gloriam hominum, quàm gloriam DEI, Johan. c. 12. vers. 43.

Genuinos Christianos non dispudeat fidei confessionis: sed cum animi latitia, necessitate ita requirente, edant juxta illud: Credidi, propter quod locutus sum, Psal. 116. v. 10. qui hoc non facit, sed in confessione aut mutus est, aut ambigüè respondet, ille nec frigidus nec calidus est, & evometur ex ore Christi, Apocalyps. 3. vers. 16.

In confessione nobis præverunt, David, Psal. 119. v. 46. Sadrach, Mefach, Abednego, Dan. 3. v. 16. Elcasar, 2. Maccab. 6. v. 18. 28. Mathatias, 1. Macc. 2. v. 19. quæ exempla nos ad parem constantiam inflammare debent, Matth. 10. v. 32.

De Secundo.

Nunc ad alteram partem accedemus, *ἡ ἀποστολική*, sive *notitiam Christi* contemplaturi.

Hic nobis proponitur in Evangelio hoc:

1. *Tanquam præparationis amator*, cui perplacet, si ipsi via præparetur, ut cum gaudio & sine offendiculo ad nos ingredi possit. Hoc officium fuit Johannis Baptistæ, de quo ipse ait: Ego vox clamantis in de-